

Politieke conjunctuurcycli

Voor het **NiCE** onderzoekt Bohn de relatie tussen enerzijds de propaganda van regeringen, die ervoor kan zorgen dat burgers een ander beeld krijgen van de deskundigheid en het begrotingsbeleid van de regering, en anderzijds herverkiezingen. Het blijkt dat in landen waar de deskundigheid erg verschilt per regering, zoals in ontwikkelingslanden, een stijging van het aantal verkeerd geïnformeerde burgers eerder zorgt voor een herverkiezing. In ontwikkelde landen zijn de verschillen per regering minimaal zodat het marginale voordeel om deskundiger te lijken laag is en de marginale kosten voor propaganda hoog, waardoor meer verkeerd geïnformeerde burgers niet sneller voor een herverkiezing zorgen.

Bohn, F. (2009) *Competence matters, but how? Economic disinformation and political budget cycles*. Werkdocument nr 09-112. Nijmegen: NiCE.

Onderwijs

Voor **CentER** onderzoekt Klein hoe de opbrengsten om te gaan studeren afhangen van achtergrondkenmerken. Op basis van Britse data blijken de toekomstige loonopbrengsten voor mensen die gekozen hebben om te gaan studeren stelselmatig hoger te zijn dan voor mensen die niet hebben gestudeerd. Deze afhankelijkheid is het sterkst voor individuen met lage reken-scores op hun zevende levensjaar, met ongeschoolde moeders of met een afkomst uit de arbeidersklasse. Dit impliceert dat beleidsmakers vanuit het loonperspectief bij voorkeur individuen met dergelijke kenmerken enthousiasmeren, omdat onderwijs voor hen hogere opbrengsten heeft dan voor andere groepen.

Klein, T. (2009) *College education and wages in the U.K.: estimating conditional average structural functions in nonadditive models with binary endogenous variables*. Discussiedocument nr 2009-88. Tilburg: CentER.

Natuur

Voor het **LEI** schatten Leneman *et al.* de kosten van de instandhouding van de Natura-2000-gebieden in Nederland voor de periode 2007–2020. Dit betreft 162 natuurgebieden met specifieke habitat-typen en flora- en faunasoorten, die samen zo'n 1,1 miljoen hectare beslaan. De totale kosten bedragen naar schatting 1,9 tot 2,3 miljard euro. Ruwweg twintig procent wordt toegerekend aan het beheer, terwijl tachtig procent wordt toegerekend aan de instandhouding van de milieukwaliteit. Nederland kan deze kosten dekken door gebruik te maken van enkele Europese fondsen, in combinatie met rijk- en provinciale gelden. Van 2007 tot 2013 is naar schatting een miljard euro uit deze financieringsbronnen beschikbaar.

Leneman, H., M.-J. Bogaardt en P. Roza (2009) *Costs of and public funds for Natura 2000 in the Netherlands*. Rapport nr 2009-073. Den Haag: LEI.

Zelfstandig

Voor **SEO Economisch Onderzoek** geven Risseeuw en Dosker een overzicht van zzp'ers in Nederland. Het aandeel zelfstandigen zonder personeel in de beroepsbevolking is van 2001 tot 2008 opgelopen van 6,4 tot 8,2 procent; voor zzp'ers zonder een zichtbare bedrijfsvoering komt dit uit op een krappe 350.000. Ten opzichte van werknemers zijn zzp'ers vaak man, ouder of hoogopgeleid. Zestien procent is werkzaam in de zakelijke dienstverlening, elf procent in zowel de groensector als de bouw, en tien procent in de creatieve sector. In de regel zijn dat sectoren waar het werk op projectbasis wordt uitbesteed, goed opdeelbaar is in taken, en waar een beloning op uurbasis of op basis van een vast bedrag goed kan worden afgesproken.

Risseeuw, P. en R. Dosker (2009) *Ondernemerschap, crisis en flexibiliteit*. Discussienota nr 58. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Taylorregel

Voor de **METEOR** analyseren Kühn en Muysken waarom veel centrale banken die alleen streven naar inflatiestabiliteit toch een Taylorregel lijken te volgen, waarbij de rentestand niet alleen afhangt van de inflatie, maar ook van de *outputgap*. Centrale banken houden, volgens de auteurs, ook rekening met de natuurlijke reële rentestand als ze de rentestand vaststellen. Deze natuurlijke stand is echter moeilijk te observeren. De auteurs laten zien dat een Taylorregel, inclusief de outputgap, equivalent is aan het invoegen van de natuurlijke reële rentestand in een rentereguleerend. Een centrale bank die inflatie stabiel wil houden, moet dus ook rekening houden met de outputgap.

Kühn, S. en J. Muysken (2009) *Why inflation targeting central banks seem to follow a standard Taylor rule*. Werkdocument nr RM/09/058. Maastricht: METEOR.

Samenspanning

Voor het **Tjalling C. Koopmans Research Institute** analyseren Bos *et al.* de mate van marktconcentratie als maatstaf voor concurrentie. De auteurs hanteren een Cournotmodel dat is uitgebreid met de opbrengsten van samenspanning voor alle, enkele of geen bedrijven. Dit model schat de bedrijfsgrootte die nodig is om een marktaandeel te winnen zodanig dat het bedrijf als samenspannende partij wordt beschouwd. Toepassing op data van Amerikaanse banken uit 1984 tot 2004 geeft aan dat maatstaven zoals de Herfindahl-index onbetrouwbare resultaten opleveren. Terwijl op individueel statenniveau samenspanning gangbaar is, variëren de marktaandelen waarmee marktmacht bereikt wordt en de opbrengsten van samenspanning tussen staten. Dit toont dat de mate van concurrentie positief kan samenhangen met een hoge marktconcentratie.

Bos, J., I. Chan, J. Kolari en J. Yuan (2009) *A fallacy of division: the failure of market concentration as a measure of competition in U.S. banking*. Discussieartikel nr 09-33. Utrecht: Tjalling C. Koopmans Research Institute.

SINDS 1916

Participatie

Voor het **ROA** onderzoeken Vendrik en Cörvers de mate van aanpassing van arbeidsaanbod aan arbeidsvraag, overheidsbeleid en autonome trends. De auteurs schatten correctiemodellen voor mannelijke en vrouwelijke participatie in Nederland tussen 1969 en 2004. De resultaten tonen voor mannelijke participatie sterke effecten van de arbeidsvraag en een negatieve autonome trend. Voor vrouwelijke participatie is er daarentegen geen significant langetermijneffect van arbeidsvraag en een zeer sterke positieve autonome trend. De analyse toont een substitutie tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt. Als hier geen rekening mee wordt gehouden, kan het netto-effect van een participatieverhogend beleid worden overschat.

Vendrik, M. en F. Cörvers (2009) *Male and female labour force participation: the role of dynamic adjustments to changes in labour demand, government policies and autonomous trends*. Onderzoeksmemorandum nr 2009/13. Maastricht: ROA.

Dividend

Voor het **Centraal Bureau voor de Statistiek** beschrijft Cazander de dividendontvangsten van de overheid in 2009. Begin 2009 bezat de rijksoverheid aandelen in meer dan dertig vennootschappen en negen organisaties voor ontwikkelingssamenwerking, waarvan er geen enkele is genoteerd op de beurs. De overnames en kapitaalinjecties in het bankwezen eind 2008 vertegenwoordigen een waarde van ruim 37 miljard euro. Dit draagt bij aan een balanswaarde van de portefeuille staatsaandelen van bijna negentig miljard euro. In het eerste halfjaar van 2009 ontving de overheid 3,2 miljard euro dividend uit de aandelen in ondernemingen, waarvan 0,6 miljard euro uit de nieuw verworven aandelen. De dividenduitkeringen waren veertig procent hoger dan in het eerste halfjaar van 2008.

Cazander, L. (2009) *Meer staatsbezit, meer dividend*. Webmagazine, 25 november. Den Haag: CBS.

Benzine

Voor het **Tinbergen Instituut** onderzoekt Faber asymmetrische prijsreacties van tankstations. Aan de hand van dagelijkse benzineverkoop in Nederland vindt Faber dat 38 procent van de tankstations hun prijzen sneller aanpassen aan kostenstijgingen dan aan kostendalingen. Volgens de auteur is asymmetrische prijsstelling dan ook niet een kenmerk van de markt als geheel, maar van individuele bedrijven. De asymmetrie blijkt te verdwijnen na een à twee dagen. Op basis van bedrijfsspecifieke kenmerken vindt de auteur dat asymmetrische prijsstelling willekeurig verdeeld is over de verschillende stations. De aanleverende oliebedrijven blijken hun adviesprijs niet asymmetrisch te stellen.

Faber, R. (2009) *Asymmetric price responses of gasoline stations: evidence for heterogeneity of retailers*. Discussieartikel nr 2009-106/1. Rotterdam: Tinbergen Instituut.

SINDS 1916

Concurrentie

Voor **De Nederlandsche Bank** onderzoeken Bikker *et al.* de bruikbaarheid van de Panzar-Rosse-test voor het meten van concurrentiegedrag. Doorgaans hanteert de test een prijsvergelijking en controleert het voor bedrijfsgrootte. Geen van beide blijkt een geldige maatstaf te zijn, omdat informatie over kosten, elasticiteiten en marktevenwichten veelal ontbreekt. Dit wordt bevestigd door een analyse van de bankensector, op basis van zo'n 110.000 wereldwijde observaties van 1986 tot 2004. De test is vooral slecht toepasbaar als bedrijven binnen een markt van verschillende grootte zijn, omdat dit wijst op een afwijkende kostenfunctie en op marktonevenwichtigheid.

Bikker, J., S. Shaffer en L. Spierdijk (2009) *Assessing competition with the Panzar-Rosse model: the role of scale, costs and equilibrium*. Werkdocument nr 225. Amsterdam: De Nederlandsche Bank.

Welvaartsverdeling

Voor het **AIAS** onderzoekt Van Gerven hoe de principes van welvaartsverdeling zijn veranderd in het Verenigd Koninkrijk, Nederland en Finland. Sinds 1980 hebben economische en demografische ontwikkelingen een drukkende werking op de kosten en de aanwezigheid van sociale welvaartsinstellingen gehad. Een analyse van de hervormingen van de gehandicapten-uitkeringen toont dat de Europese kernprincipes bewaard zijn gebleven en padafhankelijk bleken te zijn: een gerichte minimumvoorziening, een arbeidsongeschiktheidsverzekering en een basisvoorziening. De padafhankelijkheid voorspelt volgens Van Gerven niet dat beleidsmakers het systeem niet kunnen wijzigen, maar dat ze beperkt zijn in hun mogelijkheden.

Gerven, M. van (2009) *Welfare reform in the UK, the Netherlands, and Finland. Change within the limits of path dependency*. Werkdocument nr 09-75. Amsterdam: AIAS.

Specifiek

Voor **UNU-MERIT** ontwikkelt Babutsidze een semirationeel model van producentengedrag, dat investeringen in Onderzoek en Ontwikkeling (O&O) verklaart. Het model kent twee parameters: de specificiteit van consumentensmaken en producentenkennis. Op een onbekende markt is de productiviteit van O&O laag, waardoor producenten alleen op een bekende markt innoveren of helemaal niet. Een specifieke smaak betekent dat een nieuwe uitvinding alleen de vraag naar het oude product vervangt en geen aandeel op aanverwante onbekende markten kan opleveren, waardoor innovatie onaantrekkelijk is. Het uiteindelijke innovatiegedrag hangt af van de feitelijke samenstelling van beide parameterwaarden.

Babutsidze, Z. (2009) *R&D behavior and the emergence of fat tailed firm sized distributions*. Werkdocument nr 2009-048. Maastricht: UNU-MERIT.